Konferencja "Projektowanie uniwersalne"

27 października 2010 r. w Centrum Konferencyjnym Golden Floor w Warszawie odbyła się konferencja pod tytułem Projektowanie uniwersalne – równe prawa, równy dostęp, zorganizowana przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy współpracy z Biurem Informacji Rady Europy w Warszawie i Instytutem Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Tematyka konferencji wpisuje się w działania na rzecz promowania Zalecenia nr Rec(2006)5 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich. Plan działań Rady Europy w celu promocji praw i pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społeczeństwie: podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie 2006-2015.

OTWARCIE KONFERENCJI

Konferencję otworzyli Pan Jarosław Duda Sekretarz Stanu w MPiPS, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Pani dr Hanna Machińska, Dyrektor Biura Informacji Rady Europy oraz Pan Poseł Marek Plura, przewodniczący parlamentarnego zespołu do spraw osób niepełnosprawnych.

Gościem specjalnym konferencji była Pani Profesor Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich.

Pan Minister podkreślił w swoim przemówieniu, że konferencja ta ma za zadanie zwrócenie uwagi na wykluczenie i marginalizację osób o obniżonej funkcjonalności z życia społecznego oraz na przeciwdziałanie tym zjawiskom. Celem projektowania uniwersalnego jest wyrównanie realizacji praw i szans wszystkich obywateli, ponieważ „Chcemy wszyscy wchodzić przez te same drzwi".

Wystąpienie Pana Ministra Jarosława Dudy mp3 1,12 Mb

Transkrypcja wystąpienia Pana Ministra Jarosława Dudy pdf 120 kb

Pani dr Hanna Machińska uznała, że tematyka konferencji jest niezwykłym wyzwaniem. Zalecenie Rady Europy to nie tylko dokument, który należy wdrożyć, ale również filozofia i strategia, które należy głęboko zakorzenić w umysłach wszystkich ludzi, a szczególnie osób odpowiedzialnych za kształtowanie szeroko pojętej polityki społecznej. Zaapelowała do organizacji pozarządowych i do mediów, by rozpowszechniały przesłanie, które niesie ze sobą uniwersalne projektowanie.

Wystąpienie Pani dr Hanny Machińskiej mp3 865 kb

Transkrypcja wystąpienia Pani dr Hanny Machińskiej pdf 116 kb

Pan Poseł Marek Plura, nawiązując do słów Pana Ministra podkreślił, że współczesne projektowanie przestrzeni społecznej jest miarą funkcjonowania naszej demokracji. Przytoczył przykład sali obrad budynku Sejmu Rzeczpospolitej Polskiej, która została przystosowana do potrzeb niepełnosprawnych posłów.

Wystąpienie Pana Posła Marka Plury mp3 1,35 Mb

Transkrypcja wystąpienia Pana Posła Marka Plury pdf 81 kb

Na konferencji w charakterze prelegentów wystąpili przedstawiciele środowisk naukowych, architekci i projektanci, oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

DOSTĘPNOŚĆ W ŚWIETLE DOKUMENTÓW RADY EUROPY ORAZ ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

Referat wprowadzający pod tytułem „Dostępność w świetle dokumentów Rady Europy oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych" wygłosiła Pani Alina Wojtowicz – Pomierna, Zastępca Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W dokumentach tych wymienione zostały działania na rzecz równych szans i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym wszystkich obywateli. Ich treść zawiera odniesienia do koncepcji projektowania uniwersalnego, promowania technologii i rozwiązań służących włączeniu społecznemu osób z obniżoną funkcjonalnością.

Prezentacja "Uniwersalne projektowanie i dostępność w dokumentach i działaniach ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej" pdf

630 kb

Wystąpienie Aliny Wojtowicz Pomiernej część 1 mp3 1.28 Mb

Wystąpienie Aliny Wojtowicz Pomiernej część 2 mp3 1,31 Mb

Transkrypcja wystąpienia Aliny Wojtowicz-Pomiernej pdf 164 kb

PROJEKTOWANIE JAKO ROZSZERZENIE UMYSŁU CZŁOWIEKA

Dr Maciej Błaszczak, mgr Aleksandra Bujak oraz dr Łukasz Przybylski z Instytutu Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przedstawili referat pod tytułem „Projektowanie uniwersalne jako rozszerzanie umysłu". Prelegenci zaprezentowali zagadnienie projektowania uniwersalnego z perspektywy kogniwistyki i psychologii.

Dr Maciej Błaszczak przedstawił uczestnikom koncepcję uniwersalnego projektowania w kontekście funkcjonowania ludzkiego mózgu, który wychwytuje najbardziej funkcjonalne informacje docierające do niego z otoczenia, inne natomiast usuwa, przy czym proces niszczenia, według przeprowadzonych, badań jest bardzo energochłonny. Uniwersalnie zaprojektowana przestrzeń lub przedmiot nie nadwyrężają procesu poznawczego człowieka, ponieważ informacja niezbędna do ich wykorzystania stanowi zwięzły bodziec. Innymi słowy użytkowanie uniwersalnie zaprojektowanej przestrzeni lub przedmiotu jest łatwe, naturalne i nieangażujące w nadmiarze naszych zasobów poznawczych.

Prezentacja "Projektowanie jako rozszerzanie umysłu człowieka" pdf 203 kb

Pierwsza część wystąpienia "Projektowanie jako rozszerzanie umysłu człowieka" mp3 1,46 Mb

Druga część wystąpienia "Projektowanie jako rozszerzanie umysłu człowieka" mp3 1,39 Mb

Transkrypcja wystąpienia dr. Macieja Błaszczaka i mgr Aleksandry Bujak pdf 177 kb

Mgr Aleksandra Bujacz przedstawiła perspektywę psychologiczną projektowania uniwersalnego. Miarą błędów lub dobrych osiągnięć w projektowaniu przestrzeni i przedmiotów jest ich funkcjonalność. Z takimi przedmiotami lub w takiej przestrzeni mózg chętnie współpracuje, kiedy nie musi analizować zbyt wielu informacji i może swobodnie z nich korzystać. Dobrze zaprojektowana przestrzeń podwyższa jakość życia wpływając na emocjonalny i poznawczy dobrostan człowieka.

Wystąpienie Pani mgr Aleksandry Bujacz mp3 980 kb

UNIWERSALNE PROJEKTOWANIE STRON INTERNETOWYCH

Pan Jacek Zadrożny z Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego wygłosił referat na temat uniwersalnego projektowania stron internetowych dostępnych dla jak największej rzeczy odbiorców. Mówca powiedział, że dostępność danego serwisu, jako środka komunikowania się z jego użytkownikiem jest uzależniona od inwestorów zamawiających dany serwis. To oni powinni mieć świadomość tego, że dobrze zaprojektowany serwis jest narzędziem komunikacji z szerszym gronem użytkowników. Wdrożenie stosownych rozwiązań na etapie projektowania jest dużo tańsze od prób poprawienia ich. Projektowanie serwisów w systemie WAI przewiduje używanie takich narzędzi jak WCAG – służącego publikowaniu treści dostępnych dla jak największej grupy odbiorców i ATAG – narzędzia umożliwiającego przygotowanie dostępnych treści (na przykład w formie tekstu alternatywnego). Należy odejść od projektowania stron z myślą wyłącznie o osobach niewidomych, ale projektować je zgodnie z przyjętymi zasadami wypracowanymi i lansowanymi przez konsorcjum W3C.

Prezentacja Uniwersalne projektowanie serwisów internetowych pdf 136 kb

Wystąpienie Pana Jacka Zadrożnego część 1 mp3 1,39 Mb

Wystąpienie Pana Jacka Zadrożnego część 2 mp3 1,41 Mb

Wystąpienie Pana Jacka Zadrożnego część 3 mp3 1,37 Mb

Transkrypcja wystąpienia Jacka Zadrożnego pdf 154 kb

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE - DOŚWIADCZENIA ŚLĄSKIEGO ZAMKU SZTUKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W CIESZYNIE

Lubomira Trojan reprezentująca Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie przedstawiła prezentację pt. „Projektowanie uniwersalne – doświadczenia Śląskiego Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie". Prelegentka krótko omówiła podstawy, na których opiera się koncepcja projektowania uniwersalnego, które przede wszystkim powinny

uwzględniać ludzką różnorodność i równość w dostępie, obejmując tym samym potrzeby nie tylko osób niepełnosprawnych, ale również osób starszych, osób pochodzących z różnych kultur oraz matek z małymi dziećmi. Zatem projektowanie uniwersalnie powinno wychodzić przede wszystkim od analizy ludzkich potrzeb. Referat został poprzedzony krótkim testem w wyniku którego wyłoniono grupę uczestników dla których uniwersalne projektowanie nie jest niezbędne. Grupa ta liczyła kilka osób spośród ponad 100 uczestników konferencji.

Zamek w Cieszynie jest instytucją wspierającą rozwój przedsiębiorczości, kładąc szczególny nacisk na dostęp do potencjału naukowo-badawczego, rozwoju nowoczesnych technologii oraz wzornictwa promującego uniwersalne projektowanie. Organizują konferencje, warsztaty oraz wystawy, między innymi coroczną Letnią szkołę dizajnu, czyli warsztaty dla młodych projektantów, związane z audytami dostępności cieszyńskich dzielnic zabytkowych i miejsc najczęściej odwiedzanych. Przy Zamku funkcjonuje również Cieszyńska Fundacja Być Razem, działająca na rzecz osób wykluczonych, przy której powstały spółdzielnie socjalne i zakłady aktywności zawodowej. Na koniec swojego wystąpienia prelegentka zaprosiła uczestników na cykliczne konferencje dotyczące dizajnu uniwersalnego oraz otwarcie Centrum Badań oraz Archiwum EIDD z biblioteką wciąż aktualizowaną o publikacje dosyłane z całej Europy. Centrum będzie nosiło imię Michała Ośmina.

Wystapienie Pani Lubomiry Trojan „Projektowanie uniwersalne – doświadczenia Śląskiego Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie" część 1 mp3 1,27 Mb

Wystapienie Pani Lubomiry Trojan część 2 mp3 1,20 Mb

Wystapienie Pani Lubomiry Trojan część 3 mp3 1,32 Mb

Transkrypcja wystąpienia Lubomiry Trojan pdf 166 kb

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE JAKO NARZĄDZIE ZMIANY ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ

Pan Piotr Pawłowski, prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji wygłosił referat pt. „Projektowanie uniwersalne jako narzędzie zmiany świadomości społecznej". Zaprezentował uczestnikom i omówił kilka krótkich filmów przygotowanych przez Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji. Filmy dotyczyły niedostosowanej przestrzeni publicznej i tego jak wielką stanowi ona barierę komunikacyjną dla osób z niepełnosprawnościami.

Następnie omówił projektowanie uniwersalne z perspektywy polskiego prawa. Prelegent jest zwolennikiem sankcji za niedostosowywanie przestrzeni publicznej (odebranie uprawnień, więzienie, wysokie grzywny). Położył nacisk na szkolenie w obrębie instytucji, które są odpowiedzialne za dozór nad dostępnością. Podał przykład Muzeum Chopina w Warszawie, które nie jest dostępne dla osób niepełnosprawnych. Pan Pawłowski zwrócił się z dwoma apelami, pierwszy dotyczył konserwatorów, by przychylniejszym okiem patrzyli na próby udostępnienia zabytków dla osób o obniżonej funkcjonalności. Drugi apel skierowany był do osób odpowiedzialnych za zmiany w legislacji, by projektowane prawo brało pod uwagę przystosowanie przestrzeni do jak największej rzeszy jej użytkowników.

Wystąpienie Pana Piotra Pawłowskiego część 1 mp3 615 kb

Wystąpienie Pana Piotra Pawłowskiego część 2 mp3 1,5 Mb

Wystąpienie Pana Piotra Pawłowskiego część 3 mp3 258 kb

Wystąpienie Pana Piotra Pawłowskiego część 4 mp3 239 kb

Transkrypcja wystąpienia Piotra Pawłowskiego pdf 125 kb

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE Z PERSPEKTYWY KONSEKWENCJI NORMATYWNYCH I PAŃSTWOWYCH

Pani Profesor Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich w swoim przemówieniu przedsyawiła koncepcję projektowania uniwersalnego z perspektywy konsekwencji normatywnych i państwowych. Przedstawiła dostępność jako wartość umożliwiającą realizację praw obywatelskich w praktyce. Pani Rzecznik uznała, że sytuację osób o obniżonej funkcjonalności na wielu płaszczyznach życia społecznego można uznać za najbardziej masowe nieuznawanie praw człowieka. Administracje państwowa i samorządowa mają obowiązek równego traktowania obywateli z formalnego i materialnego punktu widzenia. Równość materialna jest bezpośrednio związana z projektowaniem uniwersalnym, czyli takim, które zakłada równe prawo dostępu do wszelkich dóbr życia społecznego.

Pani Profesor skrytykowała system kształcenia architektów w Polsce. Na kierunkach związanych z budownictwem, w tym szczególnie na architekturze niewiele godzin poświęca się na zajęcia z projektowania uniwersalnego. Pani Rzecznik zakończyła swoje wystąpienie optymistycznie stwierdzając, że niedługo Polska będzie najstarszym państwem Europy, dlatego rola wyborców starszych, w tym wielu z obniżoną funkcjonalnością, będzie rosła.

Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich Pani Prof. Ireny Lipowicz część 1 mp3 1,52 Mb

Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich Pani Prof. Ireny Lipowicz część 2 mp3 1,29 Mb

Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich Pani Prof. Ireny Lipowicz część 3 mp3 1,66 Mb

Transkrypcja wystąpienia Ireny Lipowicz pdf 177 kb

PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE W ARCHITEKTURZE. PRZYKŁAD WROCŁAWIA

Anna Rumińska, wrocławska architektka i antropolożka wystąpiła z prezentacją pt. „Projektowanie uniwersalne w architekturze. Przykład Wrocławia". Prelegentka rozróżniła dwa skróty UD i TD. Pierwszy z nich – universal design, po polsku uniwersalny dizajn, to kształtowanie i myślenie o przestrzeni w sensie jak najszerszego kręgu odbiorców, z zastrzeżeniem, że nie da się zaprojektować przestrzeni dla wszystkich. Z kolei TD stoi w opozycji do UD i oznacza typowy dizajn. Jest to projektowanie dla przeciętnego odbiorcy. Zleceniodawcy zwykle wymagają jak najszybszego wykonania projektu, zatem architekci nie analizują tego co robią pod kątem zróżnicowanego użytkownika. Skrytykowała rozpowszechniony obecnie sposób przygotowywania projektów. Bardzo krytycznie odniosła się również do systemu edukacji architektów. Za jedną z podstawowych barier stojących na drodze realizacji koncepcji projektowania uniwersalnego uznała obsesyjne projektowanie schodów, które mają urozmaicać przestrzeń, zamiast ją ufunkcjonalniać.

W dalszej części swojego wystąpienia prelegentka przedstawiła antyprzykłady projektowania uniwersalnego zrealizowane we Wrocławiu.

Wystąpienie Pani Anny Rumińskiej część 1 mp3 1,74 Mb

Wystąpienie Pani Anny Rumińskiej część 2 mp3 1,69 Mb

Wystąpienie Pani Anny Rumińskiej część 3 mp3 1,64 Mb

Transkrypcja wystąpienia Anny Rumińskiej pdf 4,9 Mb

PRZYKŁADY ZASTOSOWANIA PROJEKTOWANIA UNIWERSALNEGO W DZIEDZINIE INFORMACJI, USŁUG I PRODUKTÓW ORAZ IDENTYFIKACJI WIZUALNEJ

Beata Łupińska, Prezes Stowarzyszenia Wspólna Przestrzeń, Członkini EIDD przedstawiła referat pod tytułem „Przykłady zastosowania projektowania uniwersalnego w dziedzinie informacji, usług i produktów oraz identyfikacji wizualnej". Stowarzyszenie podejmuje działania mające integrować branże architektury, biznesu, dizajnu i polityki. Zajmują się edukacją, uświadamiając inwestorów jakie są korzyści z uniwersalnego projektowania. Prowadzą audyty i rekomendują projekty przestrzeni i produktów. Za osobę odpowiedzialną za uniwersalność produktu prelegentka uznała właściciela marki, a nie projektanta.

Pani Łupińska przedstawiła 7 podstawowych zasad uniwersalnego projektowania, do których należą: identyczna obsługa, elastyczność użycia, prosta i intuicyjna obsługa, czytelność, tolerancja, niski poziom wysiłku fizycznego. W swojej prezentacji przedstawiła przykłady złego projektowania posługując się przykładami między innymi z Krakowa i Warszawy.

Prezentacja"Przykłady zastosowania projektowania uniwersalnego" 1,31 Mb

Wystąpienie Pani Beaty Łupińskiej mp3 1,93 Mb

Transkrypcja wystąpienia Beaty Łupińskiej pdf 1,3 Mb

TEKSTY DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH - STANDARDY INFORMACJI DOSTĘPNYCH DLA WSZYSTKICH

Barbara Abramowska, Dyrektor Zarządu Polskiego Stowarzyszeni Osób z Upośledzeniem Umysłowym, przedstawiła referat pod tytułem „Teksty dostępne dla wszystkich – standardy informacji łatwych do rozumienia". Teksty łatwe do czytania powstały z myślą o osobach z niepełnosprawnością intelektualną, ale w kontekście projektowania uniwersalnego mogą one służyć wszystkim. W Polsce pierwsza taka publikacja wydana została 10 lat temu. Było to tłumaczenie z angielskiego książeczki „Czy wyrażam się jasno?". PSOUU współpracuje z organizacją Inclusion Europe, która skoncentrowała swoje prace na tłumaczeniu przepisów prawa dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Większość publikacji przetłumaczonych na język polski można odnaleźć na stronie www.psouu.org.pl.

W dalszej części swojej prezentacji prelegentka skupiła się na przedstawieniu metod i zasad pisania tekstów łatwych do czytania, które zostały udostępnione w najnowszej publikacji PSOUU. Nad tym projektem pracowało 9 organizacji skupionych wokół Inclusion Europe.

Wystąpienie Pani Barbary Abramowskiej "Teksty dostępne dla wszystkich – standardy informacji łatwych do rozumienia" część 1 mp3 1,4 Mb

Wystąpienie Pani Barbary Abramowskiej część 2 mp3 1,4 Mb

Wystąpienie Pani Barbary Abramowskiej część 3 mp3 1,19 Mb

Transkrypcja wystąpienia Barbary Abramowskiejpdf 154 kb

ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI Z UWZGLĘDNIENIEM PROJEKTOWANIA UNIWERSALNEGO

Ostatnim punktem programu konferencji była prezentacja, Pana Marka Abramowskiego reprezentującego Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych. Referat nosił tytuł „Zarządzanie projektami z uwzględnieniem projektowania uniwersalnego". Prezentacja przedstawiona została z perspektywy informatyka działającego na co dzień w biznesie, któremu zagadnienia związane z projektami i ich realizacją są najbliższe.

Osoby przystępujące do budowania strategii i realizacji projektu muszą wiedzieć, że należy się liczyć z osobami o niestandardowych potrzebach. Prelegent zaznaczył, że w tej chwili 25% polskiego społeczeństwa to osoby klasyfikowane jako niepełnosprawne. W procesie formułowania projektu muszą brać udział ludzie, którzy zdają sobie sprawę z różnorodności użytkowników oraz z tego, że celem jest przygotowanie takiego produktu, który zdoła utrzymać się na rynku, czyli użytecznego dla jak największej liczby osób. W tym działaniu niezbędny jest udział osób reprezentujących różne dziedziny nauki. Osoby niepełnosprawne są postrzegane jako osoby mające podejście roszczeniowe, ale niewielu zdaje sobie sprawę, że w rzeczywistości chodzi tutaj o budowanie przestrzeni dla wszystkich, nie tylko dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Żeby taką przestrzeń zaprojektować niezbędne są konsultacje, które niosą ze sobą wiedzę doświadczalną oraz umiejętności komunikacyjne. Bez konsultacji z różnymi środowiskami i korzystania z doświadczeń innych dziedzin projektowanie przestrzeni w ogóle nie ma sensu. Pan Abramowski przedstawił założenia ogólnopolskiego projektu, które przewidują powołanie do życia zespołu konsultantów składającego się z naukowców odpowiedzialnych za budowę strategii oraz zarządzanie nią. Zadaniem zespołu będzie doradzanie tym, którzy budują i projektują strategie związane z szeroko pojmowaną produkcją.

Prezentacja "Zarządzanie projektami a Projektowanie Uniwersalne" pdf 536 kb

Wystąpienie Pana Marka Abramowskiego część 1 mp3 1,39 Mb

Wystąpienie Pana Marka Abramowskieg część 2 mp3 1,35 Mb

Transkrypcja wystąpienia Marka Abramowskiego pdf 275 kb

PODSUMOWANIE KONFERENCJI

W ramach podsumowania obrad Pani Teresa Hernik, Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, oddała głos Panu Profesorowi Krzysztofowi Chwalibogowi, który zaproponował krótki spacer po przyjaznych obiektach. Zadaniem architektury jest tworzenie przestrzeni przyjaznej dla wszystkich. Składają się na to dostępność, poczucie bezpieczeństwa, wrażenie ładu, wrażenie skali ludzkiej. Przykłady takiej architektury prelegent przedstawił i omówił na podstawie pokazywanych slajdów.

Pani Alina Wojtowicz-Pomierna podsumowując konferencję jeszcze raz przypomniała, że projektowanie uniwersalne to projektowanie dla możliwie dużego kręgu odbiorców, które bierze pod uwagę różnorodność, ale jej nie podkreśla. Sprawia, że w takiej przestrzeni żyje i działa nam się łatwiej, a wydatki energetyczne na rozumienie przestrzeni, w której się poruszamy powinny być jak najmniejsze. Pani Dyrektor zaapelowała do wszystkich obecnych o przekazanie kontaktów do Biura osobom zainteresowanym projektowaniem uniwersalnym oraz tym, którzy już w tej dziedzinie działają. Biuro bardzo chętnie będzie pośredniczyć w kontaktach między osobami, które dalej chcą uczestniczyć w rozmowach i ruchu, na rzecz projektowania uniwersalnego.

Pani Dyrektor Hernik podziękowała w imieniu Pełnomocnika prelegentom i uczestnikom konferencji za przybycie i przyłączenie się do działania na rzecz zmiany świadomości społecznej. Na zakończenie konferencji zacytowała jednego z prelegentów: „Uniwersalne projektowanie to jak okulary na nosie, które są, poprawiają jakość życia, a my już nie wiemy, że je mamy, bo jest z nimi dobrze".

Zapraszamy również do zapoznania się z publikacjami:

- Informacja dla wszystkich. Europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania pdf 1,69 Mb
- Plan działań na Rzecz Osób Niepelnosprawnych na lata 2006-2015 (Wersja łatwa do czytania) pdf 1,96 Mb